

www.festiwalwislal.pl

V **i** **S** **L** **A**

**FESTIVAL
POLJSKOG
FILMA U SRBIJI**

NIŠ

3 – 7. oktobar 2022.

**Univerzitetska biblioteka
"Nikola Tesla" u Nišu
Kej Mike Paligorića 2**

ORGANIZATORI

DIREKTORICA FESTIVALA
Małgorzata Szlagowska-Skulska

KOORDINATORKA PROGRAMA
Roksana Pietruczanis

MENADŻERKA PROJEKTA
Anastazja Moshkovska

ORGANIZATORZY

DYREKTOR FESTIWALU
Małgorzata Szlagowska-Skulska

KOORDYNATOR PROGRAMOWY
Roksana Pietruczanis

PROJECT MANAGER
Anastazja Moshkovska

POČASNI POKROVITELJI

**DIREKTOR POLJSKOG
FILMSKOG INSTITUTA**
Radosław Śmigulski

**REKTORKA NACIONALNE VISOKE
ŠKOLE ZA FILM,
TELEVIZIJU I POZORIŠTE U LOĐU**
Milenia Fiedler

PATRONI HONOROWI

**DYREKTOR POLSKIEGO INSTYTUTU SZTUKI
FILMOWEJ**
Radosław Śmigulski

**REKTOR PAŃSTWOWEJ WYŻSZEJ SZKOŁY
FILMOWEJ, TELEWIZYJNEJ
I TEATRALNEJ W ŁODZI**
Milenia Fiedler

Drage dame i gospodo, dragi gosti, gledaoci festivala!

Želim vam srdačnu dobrodošlicu na projekcijama 6. izdanja Festivala poljskih filmova "Visla" u Srbiji.

Festival je prvi put održan 2008. godine, a do prošle godine obuhvatio je nekoliko desetaka gradova u mnogim zemljama Evrope i Azije. Veliko mi je zadovoljstvo što poljska interesovanje stanovnika Kirgistanu, Azerbejdžana, Kazahstana, Uzbekistana, Hrvatske, Turske. Na listu zemalja koje smo posetili prošle godine dodali smo Albaniju, Bangladeš, Vijetnam i Južnu Koreju.

Svake godine se trudimo da program festivala bude što raznovrsniji u pogledu tema i žanrova. Na repertoaru će se naći najnoviji poljski filmovi koji su već dobili mnoge nagrade na poljskim i međunarodnim festivalima. Na ovogodišnjoj „Visli“ imaćemo priliku da predstavimo „**Marijice**“ Darije Wozsek, tragikomediju koja je osvojila Nagradu publike na Festivalu OFF CAMERA u Krakovu 2020. godine. Na repertoaru neće nedostajati ni komedije - sudar dva dijametralno različita sveta tokom svadbe videćemo u filmu „**Roditelji**“ Jakuba Michalczuka. Uloge roditelja igraju sjajni glumci: Maja Ostaszewska, Marcin Dorociński, Izabela Kuna i Adam Woronowicz.

Ove godine obeležavamo 100. godišnjicu rođenja izvanrednog poljskog režisera, Jerzja Kawalorowicza. Ovom prilikom želimo da vam prikažemo jedan od njegovih najboljih filmova, „**Noćni voz**“.

Osim igranih filmova, na repertoaru imamo takođe dokumentarac „**Antiheroj**“ Michała Kaweckog. Junak filma je višestruki šampion Poljske u alpskom skijanju za osobe s invaliditetom. Optužen je za krađu skutera i gubi mesto u poljskoj reprezentaciji, a njegova karijera dovedena je u pitanje.

Na programu festivala naći ćete takođe „**Amatere**“ Iwone Siekierzyńskiej. Film pripoveda o pozorišnoj grupi glumaca sa intelektualnim teškoćama koji rade na novoj predstavi – adaptaciji "Grka Zorbe".

Toplo vam preporučujem da pratite sajt festivala www.festivalvisla.pl, kao i naše profile na društvenim mrežama: na Facebooku (Festival poljskog filma „Vistula“ / Festival „Visla“) i na Instagramu (vistula_festival), gde redovno izveštavamo o svim našim događajima.

Veoma se radujem filmskim projekcijama u Srbiji. Nadam se da će filmovi ispuniti vaša očekivanja i da ćete ih srdačno dočekati. Takođe se nadam da će filmske slike ostaviti na vas nezaboravan utisak na duže vreme. Kao direktorica festivala, želela bih da zahvalim na posvećenosti našim partnerima, zaposlenicima, donatorima, svega na velikom trudu i podršci svojim zaposlenicima, našim partnerima u svim državama, medijima i udruženjima poljske dijaspore.

Želim vam da doživite puno divnih emocija i uzbuđenja! Vidimo se u bioskopu!

Małgorzata Szlagowska-Skulska
Direktorica Festivala poljskih filmova „Visla“

Szanowni Państwo, drodzy Goście i Uczestnicy Festiwalu!

Serdecznie i ciepło witam wszystkich na pokazach 6. edycji Festiwalu Filmów Polskich „Wisła” w Serbii!

Festiwal Filmów Polskich „Wisła”, który po raz pierwszy odbył się w 2008 roku, do zeszłego roku objął swoim zasięgiem kilkadziesiąt miast oraz kilkanaście krajów Europy i Azji. Z przyjemnością obserwuję zainteresowanie polskim kinem mieszkańców Kirgistanu, Azerbejdżanu, Kazachstanu, Uzbekistanu, Chorwacji, Turcji. W zeszłym roku rozszerzyliśmy listę odwiedzonych przez nas krajów o Albanię oraz Bangladesz, Wietnam i Koreę Południową.

Każdego roku staramy się, aby program był jak najbardziej różnorodny tematycznie i gatunkowo. W repertuarze znajdują się najnowsze polskie produkcje, nagradzane zarówno na polskich, jak i międzynarodowych festiwalach. Na tegorocznej „Wiśle” będziemy mieli możliwość zaprezentować tragikomedię Darii Woszek „**Maryjki**”, która zdobyła Nagrodę Publiczności na Festiwalu OFF CAMERA w Krakowie w 2020 roku. W repertuarze nie zabraknie także komedii. Konfrontację dwóch światów podczas wesela zobaczymy w filmie „Teściowie” Jakuba Michalczuka. W rolę teściów wcielił się świetni aktorzy: Maja Ostaszewska, Marcin Dorociński, Izabela Kuna oraz Adam Woronowicz.

W tym roku obchodzimy 100. rocznicę urodzin wybitnego polskiego reżysera Jerzego Kawalerowicza. Z tej okazji chcemy Państwu pokazać jeden z najlepszych filmów jego autorstwa pt. „**Pociąg**”.

Oprócz filmów fabularnych w repertuarze znajdzie się także film dokumentalny: „**Antybohater**” Michała Kaweckiego. Bohater jest wielokrotnym mistrzem Polski w narciarstwie alpejskim osób niepełnosprawnych. Chłopak traci miejsce w polskiej Kadrze Narodowej i jego kariera staje pod znakiem zapytania, gdy zostaje oskarżony o kradzież skuterów.

W programie znajdują Państwo również film „**Amatorzy**” Iwony Siekierzyńskiej. Przedstawia grupę teatralną tworzoną przez niepełnosprawnych intelektualnie aktorów, którzy pracują nad nową sztuką – adaptacją „Greka Zorby”.

Gorąco zachęcam do obserwowania naszej strony internetowej www.festiwalwisla.pl, a także do śledzenia naszego profilu na FB (Polish Film Festival "Vistula"/ Festiwal "Wisła") oraz na Instagramie ([vistula_festival](https://www.instagram.com/vistula_festival/)), gdzie relacjonujemy na bieżąco wszystkie nasze wydarzenia.

Z wyęsknieniem czekam na pokazy filmowe na terenie Serbii. Mam nadzieję, że filmy spełnią Państwa oczekiwania i zostaną przez Was ciepło przyjęte, a obrazy filmowe pozostawią wspaniałe wrażenia. Jako dyrektor festiwalu, chciałabym podziękować za zaangażowanie partnerom, pracownikom, mediom, donatorom, organizacjom polonijnym.

Życzę Państwu niezapomnianych wrażeń i wielu wzruszeń. Do zobaczenia w kinie!

Małgorzata Szlagowska-Skulska
Dyrektor Festiwalu Filmów Polskich „Wisła”

I ove godine nam se poljski film vraća u Niš! Razvili smo lepu tradiciju i ovo je šesta jesen koja je u Nišu rezervisana za dostignuća poljske kinematografije. Radujemo se da ugostimo međunarodno priznat festival „Visla“ i da naša zemlja bude rame uz rame sa 20 zemalja širom sveta koji mogu da se pohvale ovim festivalom.

Film može da nas nasmeje i rastuži, ohrabri i pokoleba, da nas edukuje i obogati našu svakodnevicu. Dodatna vrednost filmova sa drugih govornih područja je što nam daju mogućnost da se međusobno upoznamo, razmenjujemo svoje kulture i daju nam privilegovan uvid u društvene, ekonomske i političke prilike u nekoj zemlji.

Poljska kinematografija slovi za jednu od najvažnijih u Evropi i drago nam je da će i naši sugrađani i sugrađanke dobiti priliku da pogledaju neki od savremenih poljskih filmova.

Uživajte u filmskom putovanju kroz poljsku kulturu! niałej filmowej podróży po polskiej kulturze!

Snežana Andrić
Predsednica Mladih ambasadora

Poljski film vraća do Nišu takđe u ovom roku! Razvinęliśmy piękną tradycję i to już szósta jesień w Niżu, zarezerwowana dla osiągnięć polskiego kina. Cieszymy się, że będziemy gościć uznany na całym świecie festiwal „Wisła“ i że nasze miasto stanie ramię w ramię z 20 miastami z całego świata, które mogą się nim pochwalić.

Film może nas rozśmieszyć i zasmucić, dodać odwagi i wstrząsnąć, może nas edukować i wzbogacać nasze codzienne życie. Wartością dodaną filmów z innych obszarów językowych jest to, że dają nam możliwość wzajemnego poznania się, wymiany kulturalnej oraz dają nam uprzywilejowany wgląd w społeczną, gospodarczą i polityczną sytuację w danym kraju.

Poljskie kino jest uznawane za jedno z najważniejszych w Europie i cieszymy się, że nasi rodacy i rodaczki będą mieli okazję obejrzeć kilka współczesnych poljskich filmów.

Życzę Państwu wspaniałej filmowej podróży po polskiej kulturze!

Snežana Andrić
Menedżer festiwalu filmowych

ViSŁA

Šta znači naziv našeg Festivala? "Visla" je kraljica poljskih reka!

Najduža reka u Poljskoj - VISLA - izvire u planinama na jugu zemlje. Njeni izvori: Bela Visla i Crna Visla, nalaze se u blizini grada Wisła, u podnožju Baranije Gore (1107 m nadmorske visine) u Šleskim Beskidima. Sićušni izvori pretvaraju se u veliku reku koja teče kroz 75 naselja, uključujući najveće poljske gradove: Krakov, Varšavu, Torunj, Plock, Bidgość i Gdanjsk. Reka, duga više od 1000 km, uliva se u Baltičko more na severu Poljske.

Visla je jedna od poslednjih "divljih" reka u Evropi i dom mnogih vrsta riba i ptica, ali to nije jedini razlog zašto je postala simbol poljskosti i nacionalnog identiteta. Tokom vekova duž Visle su se gradili gradovi, obrađivala se zemlja, a ispunjavala je i saobraćajnu funkciju. Rečnim transportom robe bavili su se splavari i seljaci, kojima je to bio dodatni, sezonski posao. Tokom godina razvili su sopstvene običaje i rečnik.

Visla je rekama i sistemom kanala povezana sa Odrom, Njemenom i Dnjeprom. Od 2008. godine u Varšavi se organizuje vodena manifestacija na Visli, odnosno "Praznik Visle", čija je svrha promicanje svih oblika vodenih aktivnosti. Već desetak godina održava se godišnje Kraljevsko splavarenje na Visli od ušća reke Przemsze do Gdanjska. Sejm Republike Poljske na inicijativu socijalnog odbora proglasio je 2017. godinu, između ostalog, Godinom reke Visle.

Co oznacza nazwa naszego Festiwalu? „Wisła” to królowa polskich rzek!

Najdłuższa rzeka w Polsce – WISŁA – zaczyna swój bieg w górach, na południu kraju. Jej źródła: Biała Wisielka i Czarna Wisielka, znajdują się w pobliżu miejscowości Wisła, na Baraniej Górze (1107 m n.p.m.) w Beskidzie Śląskim. Niepozorne źródelka zamieniają się w wielką rzekę, która płynie przez 75 miejscowości, w tym przez największe polskie miasta: Kraków, Warszawę, Toruń, Płock, Bydgoszcz i Gdańsk. Rzeka o długości ponad 1000 km wpływa na północy Polski do Morza Bałtyckiego.

Wisła jest jedną z ostatnich „dzikich” rzek w Europie i miejscem do życia dla wielu gatunków ryb, ptaków, ale to nie jedyny powód, dla którego stała się symbolem polskości i tożsamości narodowej. To wokół niej przez stulecia budowano miasta, uprawiano ziemię, pełniła również funkcję transportową. Rzeczny transportem towarów zajmowali się flisacy, chłopcy, dla których była to dodatkowa, sezonowa praca. Z biegiem lat stworzyli oni własne obyczaje oraz słownictwo.

Wisła jest połączona za pomocą rzek i kanałów z Odrą, Niemnem, Dnieprem. Od 2008 roku w Warszawie organizowane jest „Święto Wisły”, będące wodną imprezą na Wiśle, którego celem jest promocja wszelkich form aktywności wodnej. Od kilkunastu lat odbywa się też coroczny Królewski Flis na Wiśle od ujścia Przemszy do Gdańska. Z inicjatywy społecznego komitetu Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustanowił rok 2017, między innymi, Rokiem Rzeki Wisły.

IGRANI FILMOVI FILMY FABULARNE

1. AMATERI / AMATORZY
2. ANTIHEROJ / ANTYBOHATER
3. MARIJICE / MARYJKI
4. NOĆNI VOZ / POCIĄG
5. RODITELJI / TEŚCIOWIE

| AMATERI | AMATORZY |

Režija: Iwona Siekierzyńska, tragikomedija, 2020., 95 min

Uloge: Wojciech Solarz, Roma Gąsiorowska, Mariusz Bonaszewski, Anna Dymna, Małgorzata Zajączkowska, Krzysztof Kowalewski

Kšiškjevoja pozorišna grupa Kancelarija za lične stvari (čiji su članovi glumci sa intelektualnim teškoćama) pobednik je festivala. Nagrada je realizacija predstave u profesionalnom pozorištu. Velika radost, velika šansa, velika očekivanja. Kšiškjek i njegovi glumci trenutno rade na novoj predstavi "Grk Zorba". Bilo bi sjajno napraviti predstavu na pravoj pozornici. Međutim, pokazuje se da direktor pozorišta, nudeći im saradnju, postavlja određene uslove – dobio je podršku u sklopu programa promocije Šekspira. Ako žele da nastupe u profesionalnom pozorištu, moraju da se podrede.

NAGRADE:

2021. Šangaj (Međunarodni filmski festival)
– Nagrada za najbolju glumicu (Marzena Gajewska)
2021. Krakov (Međunarodni festival nezavisnog filma "Off Camera") – Nagrada Privredne komore poljskih audiovizuelnih producenata za najbolji producerski debi
2021. Los Angeles (Festival poljskih filmova)
– Nagrada "Hollywood Eagle Award"
2021. Vankuver (Vancouver Polish Film Festival) – Specijalno priznanje

rež. Iwona Siekierzyńska, tragikomedija, 2020, 95 min

Obsada: Wojciech Solarz, Roma Gąsiorowska, Mariusz Bonaszewski, Anna Dymna, Małgorzata Zajączkowska, Krzysztof Kowalewski

Biuro Rzeczy Osobistych to prowadzona przez Krzyška grupa teatralna tworzona przez nepelnospornych intelektualnie aktorów. Kiedy Biuro wygrywa festival, staje przed szansą zrealizowania spektaklu w zawodowym teatrze. Krzysiek z aktorami właśnie pracują nad nową sztuką – adaptacją „Greka Zorby”. Okazuje się jednak, że dyrektor teatru stawia warunki: jego instytucja otrzymała dotację w ramach programu promującego Szekspira. Jeżeli Biuro Rzeczy Osobistych chce wystąpić w profesjonalnym teatrze, musi się podporządkować.

NAGRODY:

2020 Szanghaj (Międzynarodowy Festiwal Filmowy)
– Nagroda dla najlepszej aktorki: Marzena Gajewska
2021 Kraków (Międzynarodowy Festiwal Kina Niezależnego „Off Camera”) – Nagroda Krajowej Izby Producentów Audiovizualnych za najlepszy debiut producencki, Nagroda Główna w Konkursie Polskich Filmów Fabularnych
2021 Los Angeles (Festival Filmów Polskich)
– Nagroda „Hollywood Eagle Award”
2021 Vancouver (Festival Filmów Polskich)
– Nagroda Specjalna

| ANTIHEROJ | ANTYBOHATER |

Režija: Michał Kawecki, dokumentarni film, 2021., 77 min

Mihal je višestruki šampion Poljske u alpskom skijanju za osobe s invaliditetom. Njegove ruke i noge nisu u potpunosti razvijene. Optužen je za krađu skutera i gubi mesto u poljskoj reprezentaciji. Time su njegova karijera i planirani nastup na Zimskim olimpijskim igrama dovedeni u pitanje. Ipak, mladi sportista dobiva poslednju šansu da se vrati u reprezentaciju.

NAGRADE:

2021. Krakov (Krakovski filmski festival – Konkurencija poljskih filmova) – Specijalna nagrada žirija

rež. Michał Kawecki, film dokumentalny, 2021, 77 min

Michał jest wielokrotnym mistrzem Polski w narciarstwie alpejskim osób niepełnosprawnych. Jednak, oskarżony o kradzież skuterów, chłopak traci miejsce w polskiej Kadrze Narodowej. Tym samym kariera Michała – i planowany start w zimowej olimpiadzie – stają pod znakiem zapytania. Młody sportowiec otrzymuje ostatnią szansę na powrót do kadry...

NAGRODY:

2021 Kraków (Krakowski Festiwal Filmowy) – Wyróżnienie Jury w Konkursie Polskim

| MARIJICE | MARYJKI |

Režija: Daria Woszek, tragikomedija, 2020., 75 min

Uloge: Grażyna Misiórowska, Helena Sujecka, Sylwester Piechura, Janusz Chabior, Magdalena Koleśnik

Glavna junakinja filma je 50-godišnja Marija koja većinu vremena provodi u svom stanu koji je prepun izlizanih figurica Bogorodice, odnosno Marijica. Puši cigarete, pijučka martini, čita ljubavne romane i dugo se kupa pri svetlu sveća. Ostatak svakog dana žena provodi u lokalnom supermarketu u kojem radi. Njenu rutinu s vremena na vreme, uvek nenajavljeno i haotično, prekidaju posete njene nećakinje Helene, koja svraća kod Marije kad je svet umori i povredi. Ovako se zajedno s Marijicama kriju od sveta. Ova monotoniya prestaje kada Marija počinje hormonsku terapiju koja na nju i ljude oko nje ima iznenađujući, turbulentan i pomalo zabavan uticaj.

NAGRADE:

2020. Montreal (Fantasia International Film Festival) – Glavna nagrada u konkurenciji Cheval Noir, Nagrada za režiju u konkurenciji Cheval Noir (Daria Woszek), Nagrada za žensku ulogu u konkurenciji Cheval Noir (Grażyna Misiórowska)

2020. Krakov (Međunarodni festival nezavisnog filma "Off Camera") – Nagrada publike

2020. Hihon (Festival Internacional de Cine de Gijón) – Grand Pri, Glumačka nagrada (Grażyna Misiórowska)

rež. Daria Woszek, tragikomedija, 2020, 75 min

Obsada: Grażyna Misiórowska, Helena Sujecka, Sylwester Piechura, Janusz Chabior, Magdalena Koleśnik

Bohaterka filma to pedćdesięćioletnia Maria, która spędzta czas głównie w swoim mieszkaniu, pełnym podniszczonych figur Maryjek, paląc papierosy, popijając martini, czytając harlequiny i biorąc długie kąpiele przy świecach. Pozostała część każdego dnia kobieta spędza w osiedlowym supermarkecie, gdzie pracuje. Jej rutynę przerywają od czasu do czasu, zawsze niezapowiedziane i chaotyczne, odwiedziny jej siostrzenicy, Heleny, która wpada do Marii, kiedy świat ją zmęczy i porani. Tak razem chowają się przed światem z Maryjkami. Ta monotonia kończy się, gdy Maria rozpoczyna hormonalną terapię zastępczą, która ma na nią i jej otoczenie zaskakujący, burzliwy i nieco zabawny wpływ.

NAGRODY:

2020 Fantasia International Film Festival w Montrealu: Nagroda Główna w konkursie Cheval Noir, Nagroda za reżyserię w konkursie Cheval Noir (Daria Woszek), Nagroda za rolę kobiecą w konkursie Cheval Noir (Grażyna Misiórowska)

2020 Międzynarodowy Festiwal Kina Niezależnego „Off Camera” w Krakowie: Nagroda Publiczności

2020 Festival Internacional de Cine de Gijón: Grand Prix, Nagroda aktorska (Grażyna Misiórowska)

Faraon poljske kinematografije

Jerzy Kawalerowicz (1922. – 2007.) je nesumnjivo jedan od najpoznatijih poljskih filmskih stvaralaca na svetu. Kazimierz Kutz ga je nazvao "Nestorom posleratne generacije režisera". Kawalerowiczeva kreativnost ne uklapa se u jedan trend ili stil, a karakteriše ga izuzetna raznovrsnost. Njegov put u karijeri takođe je bio prilično neobičan. Budući autor Noćnog vlaka studirao je na Akademiji lepih umetnosti u Krakovu, a potom na krakovskom Filmskom institutu - akademiji koja je bila svojevrsan početak filmske škole u Lođu. Iskustvo je sticao asistirajući u prvim posleratnim produkcijama, kao što su Zabranjene pesme Leonarda Buczkowskog ili Poslednja etapa Wande Jakubowske. Debitovao je 1951, pre Wajde ili Hasa, kada je snimio tri sorealistička filma. Njegov četvrti film Senka (1956), svojom dinamičnom radnjom i ekspresivnom vizuelnošću, nagovestio je dolazak majstora.

Prvi Kawalerowiczev film koji je povezan sa „poljskom filmskom školom“ bio je Pravi kraj Velikog rata (1957) – inovativna studija o traumai u logoru. Psihološka verodostojnost priče pojačana je korišćenjem tačke gledišta junaka filma u nekoliko ključnih scena. Zanimljivo je da je već u sledećem delu režiser prilično odstupio od glavne teme u bioskopu tog doba, odnosno rata i okupacije. Noćni voz (1959.) je savremena melodrama sa elementima krimića. Nije lišen referenci na „poljsku filmsku školu“, ali je snimljen bez patetike i nepotrebne dramatisacije. Kako je sam autor rekao, film je posvećen „gladi za osećanjima“. Mogao je da podseća na Antonionijevu poetiku, što ipak ne svedoči o imitiranju, već o sličnosti umetničkih tendencija na različitim stranama gvozdene zaves.

Početak 1960-ih doneo je filmove smeštene u istorijskoj stvarnosti. Umetnički sofisticirana Majka Jovanka od anđela (1960), zasnovana na priči Jarosława Iwaszkiewicza, drama je o zabranjenoj ljubavi, koja, međutim, može da spase ili ubije. Adaptacija romana Bolesława Prusa Faraon (1965.) bavi se vlašću kao takvom. Egipat je ovde samo štafaža, jer je priča univerzalnog karaktera. Film je bio nominovan za Oskara, što je bio srećan vrhunac „zlatnog perioda“ u Kawalerowiczevom stvaralaštvu.

Međutim, to ne znači da kasnije nije snimio važne ili čak hrabre filmove. Smrt predsednika (1977.) smatra se vraćanjem majstora u formu. Film je gotovo dokumentarna rekonstrukcija atentata na prvog predsednika Druge Poljske Republike Gbrijela Narutowicza, a u širem smislu je politička panorama Poljske neposredno posle obnove nezavisnosti. Ekranizacija romana Austeria (1982.) Juliana Strykowskiog, o čemu je Kawalerowicz sanjao od kasnih 1960-ih, bila je u to vreme glasan događaj. Ovo delo je neverovatno sugestivno portret istočnoevropskih Jevreja (vredno je napomenuti da je Kawalerowicz bio poreklom iz sela blizu Stanislavova, današnjeg Ivano-Frankovska). Film se završava čuvenom scenom kupanja u reci koja najavljuje Holokaust.

U poslednjem periodu svog života, Kawalerowicz je snimio dva važna filma. Za što? (1996), zasnovan na pripovesti Lava Tolstoja, nije bio neko umetničko ostvarenje, ali je ušao u istoriju kao značajan primer poljsko-ruske koprodukcije ostvarene uprkos brojnim istorijskim problemima. Filmografiju režisera zatvara Quo Vadis (2001.) – super produkcija iz snova prema romanu Henryka Sienkiewicza. Iako je estetski diskutabilna, privukla je u pozorišta preko 4 miliona gledalaca.

Kawalerowicz je aktivno učestvovao u političkom i društvenom životu. Dugi niz godina bio je umetnički direktor grupe „Kadr“ (koja je kasnije postala filmski studio), suosnivač i prvi predsednik (kasnije počasni predsednik) Udruženja poljskih filmskih stvaralaca, predavao je na Filmskoj školi u Lođu.

Čak i bez raspravljanja o svim filmova Jerzyja Kawalerowicza, mora se reći da je reč o umetniku sa izuzetno raznolikim kreativnim interesovanjima, koji se ne može lako klasifikovati. Sigurno je da najbolja režiserova dela i danas izazivaju snažne emocije, oduševljavaju svojom preciznošću i vizuelnom finoćom. Ona su prava umetnost.

*Denis Viren,
filmski stručnjak, poljsko-ruski prevoditelj*

Faraon polskiego kina

Jerzy Kawalerowicz (1922-2007) niewątpliwie należy do grona najbardziej znanych na świecie polskich filmowców. „Nestorem powojennego pokolenia reżyserów” nazwał go Kazimierz Kutz. Twórczość Kawalerowicza nie mieści się w ramach jednego nurtu czy stylu, cechuje się niezwykłą różnorodnością. Jego droga zawodowa również była dosyć nietypowa. Przyszedł autor Pociągu studiował na ASP w Krakowie, a potem w krakowskim Instytucie Filmowym – szkole, która była swoistym załącznikiem łódzkiej filmówki. Doświadczenie zdobywał asystując przy pierwszych powojennych produkcjach, takich jak Zakazane piosenki Leonarda Buczkowskiego czy Ostatni etap Wandy Jakubowskiej. Zadebiutował w 1951 roku, wcześniej niż Wajda czy Has, realizując trzy filmy socrealistyczne. Jego czwarta fabuła Cień (1956) o dynamicznej akcji i ekspresyjnej wizualności zwiastowała nadejście mistrza.

Pierwszym filmem Kawalerowicza, który jest kojarzony z „polską szkołą filmową” był Prawdziwy koniec wielkiej wojny (1957) – nowatorskie studium traumy obozowej. Psychologiczną wiarygodność historii wzmacniało użycie punktu widzenia bohatera w kilku kluczowych scenach. Ciekawe, że już w następnym dziele reżyser niejako odszedł od głównego tematu w kinie tamtych lat, czyli wojny i okupacji. Pociąg (1959) to współczesny melodramat z elementami kryminału, nie pozbawiony odniesień do „polskiej szkoły filmowej”, ale nakręcony bez patosu i zbędnej dramatyzacji. Film o „głodzie uczuć”, jak mówił sam autor. Mógł przypominać poetykę Antonioniego, co wcale nie świadczy o wtórności, lecz o podobieństwie tendencji artystycznych po różne strony żelaznej kurtyny.

Początek lat 60. przyniósł filmy osadzone w realiach historycznych. Plastycznie wyszukana Matka Joanna od aniołów (1960) na podstawie opowiadania Jarosława Iwaszkiewicza to dramat o zakazanej miłości, która jednak może ocalić – albo zgubić. Adaptacja powieści Bolesława Prusa Faraon (1965) traktuje o władzy jako takiej. Egipt jest tutaj tylko sztafagem, bo historia ma charakter uniwersalny. Film otrzymał nominację do Oscara, co było szczęśliwym zwieńczeniem „złotego okresu” w twórczości Kawalerowicza.

Nie oznacza to, że później nie robił filmów ważnych a nawet odważnych. Za powrót mistrza do formy jest uznawana Śmierć prezydenta (1977) – prawie dokumentalna rekonstrukcja zamachu na pierwszego prezydenta II RP Gabriela Narutowicza, i szerzej – polityczna panorama Polski tuż po odzyskaniu niepodległości. Głośnym wydarzeniem stała się ekranizacja powieści Juliana Strykowskiego Austeria (1982), o sfilmowaniu której Kawalerowicz marzył od końca lat 60. Niesamowicie sugestywny portret Żydów Europy Wschodniej (warto wspomnieć, że Kawalerowicz pochodził ze wsi niedaleko Stanisławowa, dzisiejszego Iwano-Frankiwska) kończy słynna sekwencja kąpieli w rzece zwiastująca Zagładę.

W ostatnim okresie życia Kawalerowicz nakręcił dwa ważne odnotowania filmy. Za co? (1996) na podstawie opowiadania Lwa Tołstoja raczej nie był artystycznym spełnieniem, ale przeszedł do historii jako istotny przykład koprodukcji polsko-rosyjskiej zrealizowanej mimo licznych historycznych zawiłości. Zamyka filmografię reżysera Quo Vadis (2001) – wymarzona superprodukcja na motywach powieści Henryka Sienkiewicza. Choć estetycznie dyskusyjna, przyciągnęła do kin ponad 4 miliony widzów.

Kawalerowicz aktywnie uczestniczył w życiu politycznym, ale też środowiskowym. Był wieloletnim kierownikiem artystycznym zespołu (potem studia) „Kadr”, współzałożycielem i pierwszym prezesem (później honorowym prezesem) Stowarzyszenia Filmowców Polskich, wykładał w łódzkiej filmówce.

Nie stawiając zadania omówienia wszystkich filmów Jerzego Kawalerowicza trzeba stwierdzić, że był to artysta o wyjątkowo rozmaitych zainteresowaniach twórczych, nie dający się zaszufladkować. Pewne jest to, że najlepsze dzieła reżysera do dziś wywołują silne emocje, zachwycają precyzją realizacyjną i wizualną finezją. Są prawdziwą sztuką.

*Denis Viren,
filmoznawca, tłumacz polsko-rosyjski*

| NOĆNI VOZ | POCIĄG |

Reżija: Jerzy Kawalerowicz, psihološka drama, 1959., 93 min

Uloge: Lucyna Winnicka, Leon Niemczyk, Teresa Szmigielówna, Zbigniew Cybulski, Helena Dąbrowska

Kamerna psihološka studija koja prodire u intima emocionalna stanja ljudi koji noć provode u zajedničkom kupeu vagona za spavanje. Ti ljudi su zadubljeni u sopstvene drame i ostaju iznutra usamljeni. Slučajno kupljena karta za mesto u spavaćim kolima u vozu iz Varšave za Hel neočekivano povezuje mladu ženu sa nepoznatim muškarcem. Marta iza sebe ima neku duboku emocionalnu dramu, a lekar ne može da dođe k sebi nakon smrti svoje mlade pacijentkinje - samoubice na operacionom stolu. Treća osoba u drami je momak Stašek koji je zaljubljen u Martu. Ona je ipak, kao što možete pretpostaviti, njihovu vezu tretirala samo kao prolaznu romansu. Tu su i stari advokat sa mladom suprugom koja koketira sa muškarcima, vozovođa koji flirtuje sa kondukterkom i sveštenik. Vest o ubistvu i prisutnost ubice u vozu u nekom trenutku uzrokuju na sreću neuspešan linč.

NAGRADE:

1959. Venecija (MFF) - Premio Evrotecnica „Georges Melies” – specijalno priznanje za glumu (Lucyna Winnicka)

1959. Zlatna patka (koju dodeljuje časopis "Film") u kategoriji: najbolji poljski film; nagrada je dodeljena 1960.

rež. Jerzy Kawalerowicz, dramati psihologiczny, 1959, 93 min

Obsada: Lucyna Winnicka, Leon Niemczyk, Teresa Szmigielówna, Zbigniew Cybulski, Helena Dąbrowska

Kameralne studium psihologiczne penetrujuće intymne stany uczuciowe ludzi spędzających wspólnie noc w przedziale wagonu sypialnego. Pochłonięci własnymi dramatami bohaterowie filmu pozostają wewnętrznie samotni. Bilet kupiony na przypadkowe miejsce w pociągu z Warszawy na Hel niespodziewanie łączy młodą kobietę z nieznanym mężczyzną. Marta ma za sobą jakiś głęboki dramat uczuciowy. Mężczyzna zaś – lekarz – nie może się otrząsnąć po śmierci kilkunastoletniej pacjentki: dziewczyna umarła na stole operacyjnym po próbie samobójczej. Trzecią osobą dramatu jest chłopak, Staszek, podążający za Martą i bez wzajemności zakochany w niej. Są tu jeszcze: stary advokat z młodą, kokietującą mężczyzną, żoną, kierownik pociągu flirtujący z konduktorką oraz ksiądz. Wiadomość o morderstwie, do jakiego doszło w pociągu i podejrzenie, że zabójcą jest jeden z podróżnych doprowadzają do próby samosądu.

NAGRODY:

1959 Wenecja (Międzynarodowy Festiwal Filmowy) – Premio Evrotecnica im. Georgesa Meliesa, wyróżnienie aktorskie: Lucyna Winnicka

1959 Złota Kaczka (przyznawana przez pismo „Film”) – Nagroda w kategorii najlepszy film polski (przyznana w 1960)

| RODITELJI | TEŚCIOWIE |

Režija: Jakub Michalczuk, tragikomedija, 2021., 82 min

Uloge: Marcin Dorociński, Maja Ostaszewska, Izabela Kuna, Adam Woronowicz, Otar Saralidze, Maciej Miszczak

"Roditelji" su dramska komedija koja se odvija na svadbi, posle venčanja, gde nije izrečeno sakramentalno "da". Veridba je raskinuta praktično na pragu crkve, na dan venčanja. Raskida je mladoženja Lukaš. Niko ne zna iz kog razloga. Skandal, zbunjenost, suze... Ali gosti su već stigli, neki izdaleka. Trebalo bi ih bar pozvati na ručak. U zadržanju delu sale za venčanje sastaju se roditelji mladenaca. Ovo je priča o njima. Potiču iz dva različita sveta, iz različitih društvenih slojeva. Małgorzata i Andrzej, odnosno roditelji mladoženje, predstavnici su poljskog višeg sloja, intelektualci. Obrazovani, bogati ljudi. Zlonamerni bi rekli "buržoazija." Vanda i Tadeusz, odnosno nevestini roditelji, jednostavni su ljudi, bez obrazovanja, puno siromašniji. Jednom rečju, "proletariat". U početku su jedni i drugi šokirani. Veronika i Lukaš, usprkos razlikama između svojih porodica, izgledali su zaljubljeni i srećno. Šta se to desilo?

NAGRADE:

2021. Vancouver (Međunarodni filmski festival) – Nagrada publike

2021. Vancouver (Vancouver Polish Film Festival) – Nagrada publike za najbolji film

2021. Karta (Nagrada udruženja "Poljski bioskopi") – Srebrna karta

rež. Jakub Michalczuk, komedija, dramati, 2021., 82 min

Obsada: Marcin Dorociński, Maja Ostaszewska, Izabela Kuna, Adam Woronowicz, Otar Saralidze, Maciej Miszczak

„Teściowie” to komediodramat, kórego akcija rozgrywa się podczas wesela, jakie następuje bezpośrednio po ślubie, na którym nie padło sakramentalne „tak”. Nikt nie wie, z jakiego powodu Łukasz, pan młody, zerwał zaręczyny. Afera, zamieszanie, ły... Ale goście przecież przyjechali, niektórzy z daleka – wypada zaprosić ich choć na obiad. Na zapleczu sali weselnej spotykają się rodzice młodych – i to o nich jest ta historia. Pochodzą z dwóch różnych światów, z różnych klas społecznych. Małgorzata i Andrzej, rodzice pana młodego, to polska wyższa klasa, inteligencja. Ludzie wykształceni, zamożni. Złośliwi powiedzą „burżuazja”. Wanda i Tadeusz, rodzice panny młodej, to ludzie prości, bez wykształcenia i znacznie ubożsi. Jednym słowem „proletariat”. Początkowo jedni i drudzy są w szoku. Weronika i Łukasz, mimo różnic dzielących ich rodziny, wyglądali na zakochanych i szczęśliwych. Co takiego się stało?

NAGRODY:

2021 Vancouver (Międzynarodowy Festiwal Filmowy) – Nagroda Publiczności

2021 Vancouver (Festiwal Filmów Polskich) – Nagroda Publiczności dla najlepszego filmu

2021 Bilet (Nagrada Stowarzyszenia „Kina Polskie”) – Srebrny Bilet

KONTAKT

FONDACJA „WSPIERAM”,
ul. Dywizjonu 303 161/U1
01-460 Warszawa
Tel.: +48 22 523 41 18

FUNDACJA „WSPIERAM”
ul. Dywizjonu 303 161/U1
01-460 Warszawa
Tel. +48 22 523 41 18

DIREKTORICA FESTIVALA
DYREKTOR FESTIWALU
Małgorzata Szlagowska-Skulska
e-mail: malgorzata@ear.com.pl

KOORDINATORKA
PROGRAMA
KOORDYNATOR
PROGRAMOWY
Roksana Pietruczanis
e-mail: roksana@ear.com.pl

MENADŻERKA
PROJEKTA
PROJECT
MANAGER
Anastazja Moshkovska
e-mail: festiwal@ear.com.pl

360stopni.pl
Karolina Michałowska
i Mariusz Filipowicz
tel. 695 062 595, 501 062 595
e-mail: karolina@360stopni.com.pl
maniek@360stopni.com.pl
www.360 stopni.com.pl

Boria.pl Web Design
Joanna Węglińska
tel. 608 520 764
email: biuro@boria.pl
www.boria.pl

Ejsak Company
www.ejsakcompany.pl